

Ювілеї

**ДО 85-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
МИКОЛИ ГАВРИЛОВИЧА ЩЕРБАНЯ,
В.О. ДИРЕКТОРА НДІ ГІГІЄНИ ПРАЦІ
ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ХНМУ**

Микола Гаврилович Щербань народився 9 червня 1939 року. У 1963 році закінчив Харківський медичний інститут за спеціальністю «санітарія». З 1966 до 1964 рр. працював лікарем-епідеміологом Кустанайської обласної санітарної санепідстанції Казахської РСР, а з 1964 до 1966 рр. – головним державним санітарним лікарем Кустанайського району Кустанайської області.

У 1966 році за запрошенням завідувача кафедри комунальної гігієни Харківського медичного інституту професора Жаботинського В.М. вступив до аспірантури цієї кафедри. З 1969 року був асистентом кафедри комунальної гігієни, з 1972 року – доцентом, з 1985 року – завідувачем кафедри, з 1992 до 1998 рр. – професором кафедри комунальної гігієни, з 1988 до 2001 рр. – старшим науковим співробітником Центральної науково-дослідної лабораторії (ЦНДЛ) та виконував докторську дисертацію, з 2001 до 2002 рр. – головним науковим співробітником ЦНДЛ, з 2002 до 2008 рр. – завідувачем ЦНДЛ, з 2008 до 2013 рр. – професором кафедри біохімії Харківського національного медичного університету (ХНМУ), з 2013 до 2021 рр. – помічником проректора з наукової роботи, головним науковим співробітником ЦНДЛ, а з 2021 року до теперішнього часу працює в.о. директора Науково-дослідного інституту гігієни праці та профзахворювань Харківського національного медичного університету (НДІ ГП та ПЗ ХНМУ) на громадських засадах, а також професором кафедри гігієни та екології № 1 ХНМУ.

Щербаню М.Г. у 1971 році присуджено науковий ступінь кандидата медичних наук, у 1975 році – вчене звання доцента, у 2007 році – науковий ступінь доктора медичних наук, у 2013 році – вчене звання професора.

Щербаню М.Г. присвоєно почесні звання: «Заслужений працівник Харківського державного медичного університету» та «Заслужений професор Харківського національного медичного університету».

Професор Щербань М.Г. – автор понад 480 наукових робіт, співавтор 12 навчальних посібників, 23 монографій, брав участь та керував виконанням 38 науково-дослідних робіт з проблем охорони здоров'я населення, пов'язаних із шкідливим впливом факторів навколишнього середовища.

Головний напрямок наукової діяльності ювіляра – гігієна води та санітарна охорона джерел водопостачання населення України, міста Харкова та Харківської області. З цієї проблеми головним досягненням професора Щербаня М.Г. є особиста участь як виконавця та як наукового керівника розробок більше 150 офіційних державних гігієнічних нормативів України щодо вмісту шкідливих хімічних сполук у водоймах, що були затверджені МОЗ СРСР та МОЗ України у якості офіційних державних стандартів України. Одна з наукових розробок Щербаня М.Г. щодо покращання водопостачання міста Харкова та області відмічена дипломом Харківської обласної державної адміністрації.

З 1975 до 1990 рр. Щербань М.Г. був науковим консультантом ТВО «Харківкомунпромвод», НДІ охорони вод та санітарної служби міста Харкова з гігієнічних проблем питного водопостачання населення. За плідну роботу щодо наближення законодавства України у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення до стандартів Європейського Союзу професор Щербань М.Г. нагороджений «Дипломом Міністерства розвитку громад та територій України» (2021 рік), грамотами та подяками Харківської міської та обласної ради.

На посаді завідувача ЦНДЛ ХНМУ за ініціативою Щербаня М.Г. було створено науково-методичну базу для гігієнічних кафедр, що сприяло підготовці 23 кандидатських та 12 докторських дисертацій. Крім того Щербань М.Г. був науковим керівником чотирьох захищених кандидатських дисертацій.

Щербань М.Г. у Харківському медичному інституті обирався головою профкому співробітників; членом ряду редколегій та громадських наукових організацій України; а з 2013 року – головою первинної ветеранської організації Харківського національного медичного університету.

За період перебування на посаді в.о. директора НДІ ГП та ПЗ ХНМУ на громадських засадах з вересня 2021 р. Щербань М.Г. працює над отриманням від УКРДержпраці статусу методичного наукового та клінічного Центру, що дає право проведення майстер-класів, курсів та семінарів для лікарів та фахівців закладів охорони здоров'я з клінічних та гігієнічних проблем медицини праці в різних регіонах України. З цією метою Щербань М.Г. активно залучає лікарський колектив клініки профзахворювань до наукової діяльності, використовує практичні напрацювання клініки. Зокрема, спільно з лікарями та співробітниками ряду кафедр ХНМУ розробив програму науково-дослідної роботи на 2024–2026 рр. щодо проведення наукових досліджень з проблем оптимізації лікування та профілактики хронічного обструктивного захворювання легень професійного генезу з використанням сучасного перспективного напрямку з проблеми мікробіому легень.

У квітні 2024 року спільно з директором клініки Мельником О.Г. завершена робота зі створення в НДІ ГП та ПЗ ХНМУ санітарної лабораторії з атестації робочих місць на промислових підприємствах.

Значний обсяг роботи виконує Щербань М.Г. спільно з Харківською обласною, міською та районною (у Шевченківському районі м. Харкова) радами ветеранських організацій. Зокрема, у 2023 році заключено меморандуми між Харківською обласною організацією ветеранів України (ХООВУ) та ХНМУ, відповідно до якого ветерани оздоровлюються в клініці НДІ, а ХООВУ приймає участь у розбудові клініки та інституту. До реалізації напрямів меморандуму широко залучаються студентські громадські організації ХНМУ.

Під керівництвом Щербаня М.Г. видано навчальний посібник «Військова гігієна», на основі якого спільно з на-

чальником військового госпіталю Північного регіону, Героєм України, полковником медичної служби Хорошуном Е.М., розроблено проєкт «Створення військової гігієнічної школи підвищення кваліфікації». У цій школи проводиться підвищення кваліфікації особового складу з числа державної військової санепідслужби; військової медичної служби та керівників військових служб (продовольчої, водопостачання, хімічної та інших підрозділів ЗСУ), які мають безпосередній та постійний вплив на збереження здоров'я та підтримання високої боєздатності військовослужбовців.

Протягом своєї діяльності Щербань Микола Гаврилович зарекомендував себе досвідченим викладачем, висококваліфікованим науковцем, вмілим керівником, талановитим організатором навчальної, наукової та виховної роботи.

Вітаємо Миколу Гавриловича з ювілеєм! Бажаємо міцного здоров'я, творчих, наукових перемог та здобутків, радості від кожного прожитого дня, найскорішого миру, спокою та злагоди!

Ректорат Харківського національного медичного університету